

ROSLAGSEXPRESSSEN

Nr 3 Julnummer

December 1970

GLIMT FRÅN AUSTRALIEN

ROSLAGSEXPRESEN

Organ för
Museiföreningen Stockholm-Roslagens
Järnvägar
Grundad 1968

SRJmf är en ideell förening, som till sin huvuduppgift har att bevara rullande och annan materiel, i första hand från Roslagsbanenätet.

Medlemsavgift: 30 kr första året, därefter 25 kr per år. Inbetalas på postgiro 15 84 45-7, adress Museiföreningen Stockholm-Roslagens Järnvägar, Fack, 100 51 Stockholm.

Redaktör: Gunnar Milles, Industrivägen 23, 191 47 Sollentuna, tel 35 87 05, arb 22 44 80.

Styrelse:

Ordf: Peter Clementz, Alingsåsvägen 12, 121 48 Johanneshov, tel 48 85 95.

V ordf: Stig Svallhammar, Virebergsvägen 9, 171 40 Solna, tel 27 60 44.

Sekr: Nils-Gunnar Ohlson, Friluftsvägen 3, 171 42 Sundbyberg, tel 28 64 76

Kassör: Thomas Montgomery, Hedinsgata 17, 115 33 Stockholm, tel 62 95 24

Representanter för:

Banavd: Gunnar Larsson, Hamngatan 29 B, 185 00 Vaxholm, tel 0764-31604

Maskinavd: Carl-Olof Rinnélius, Welanders väg 12, 112 50 Stockholm, tel 51 76 43

Museiavd: Gunnar Landbäck, Järvagatan 4, 171 50 Solna, Tel 27 17 67

Trafikavd: Björn Karlsson, Valstavägen 42, 195 00 Märsta, tel 0760-13363

Redaktör: Se ovan

Suppleanter: Gunnar Melin, Sommarvägen 16, 182 74 Stocksund, tel 755 59 45

Örjan Möllevinge, Riddargatan 78, 114 57 Stockholm, tel 67 55 79

Nacka Skriv & Offset AB, Nacka 1970

Omslaget:

Julen har inspirerat till den lilla montageleken med material från red:s negativ.

Vår ordförande Peter Clementz har nyligen kommit hem från en längre tid till sjöss. Under ett besök i Bunbury i sydvästra Australien påträffade han bl a det berömda lokomotivet »Lady Granton», byggt 1888 av okänd tillverkare. Dess nuvarande tjänstgöring är växling på hamnspåren. Vi ger ordet till Peter:

»Hade i somras den stora förmånen att få framföra den gamla damen på kajen, där vi låg med vårt fartyg och lastade äpplen till Europa. Lokföraren (syns på en av bilderna iförd toppluva) ville sälja loket för fem (5) dollar, men då svårigheter med hemforslingen förelåg, tvingades jag avböja erbjudandet.»

Replik på insändare av hr Björn Öman

Vill härmed försöka förklara reaktionerna på hr Björn Ömans spirituella och fyndiga uttalande (»Heja ÖSIJ») på Rimboaren i våras.

Den stumma tystnad som följde kanske berodde på att de aktiva medlemmarna tänkte på den vinterkväll på Östra, då vi konstaterade att ryktet talat sanning. Dvs att ÖSIJ *verkligen* hade berövat C-vagnarna 9 och 14, byggda 1885, deras fällbryggor och återstående grindar. Vagnar som SRJmf skall restaurera.

Eller man kanske tänkte tillbaka på de långa, arbetsamma nätter som låg bakom SRJmf:s första ångtåg, och som nu belönades med detta bifall.

»Heja SRJmf!» hade passat bättre åt en förening som på två år kommit längre än de flesta på samma tid. Utan bidra, utifrån.

»Du skall inga andra. . .» osv – har det plötsligt blivit klandervärt av medlemmar att vara lojala mot sin förening?

Peter Clementz

»Mot nya djärva mål! »

Från vår medlem Leif Fredriksson i Rimbo har vi bl a fått denna bild av breddningen av Dannemora-Hargs Järnväg. Öster om bron över Olandsån i Gimo 21.9.69. Må den också symbolisera SRJmf:s växande medlemsantal under 1971!

årets "ost-express"

i Skara blev en stor framgång för både Roslagens och Skara järnvägmuseiföreningar.

Årets ostmässa i Skara, som vanligt arrangerad av Mejeriförbundet, hölls den 7-8 november. Det tåg som brukar föra en god del av mässbesökarna till mässhallen från Skara C kördes i år i samfällad regi av Föreningen 29:an och SRJ Museiförening – den förra föreningen svarade för vagnarna, den senare för loket. Ty loket i Skara – vår kära VGJ nr 29 – kunde inte bli körklart till mässan. Men tack vare våra vänner i Roslagens Museiförening fick vi låna ett av deras lok, nämligen f d NÖJ nr 16 (Marma-Långrör nr 5).

Loket anlände från Stockholm onsdagen den 4 november på en Q37-vagn till Vara, där avlastningen omedelbart skedde. Uppeldningen gick lika snabbt och så snart man fått upp ångan gick loket för egen maskin till Skara, dit det anlände nästan prick kl 15.00. Förare var lokförare Bengt Andreasson, och eldare var f d lokförare Holger Lundén. Det var två gamla bekanta, som nu efter många år åter möttes i förarhytten. När Bengt för 30 år sedan gjorde sina första lärospån som lokman, så blev han eldare åt Holger, som då var aktiv förare vid gamla VGJ och själv hade börjat där 1912. Nu var alltså deras roller ombytta! Båda tjänstgjorde sedan på loket under alla turer med »Ost-expressen».

I Vara möttes loket och SRJmf:s ordförande Peter Clementz av föreningen 29:ans »lokmästare» Tomas Roth och Leif Forsberg. Vår tredje »lokbas», Morgan Lindh, kunde inte på grund av sitt arbete vara med. Han kom först fredag kväll, och samtidigt kom då Gunnar Melin från Roslagsföreningen för att hjälpa till med jobbet de båda trafikdagarna. Allt gick fint, ja perfekt, och vi fick beröm för årets osta-tåg. Både allmänheten och Mejeriförbundets ledning uttryckte sin glädje över att årets tåg var så välordnat och försett med så eleganta vagnar.

Mässan besöktes av närmare 20 000 personer. Alla åkte givetvis inte tåg, men antalet passagerare uppgick säkert till 3 à 4 000.

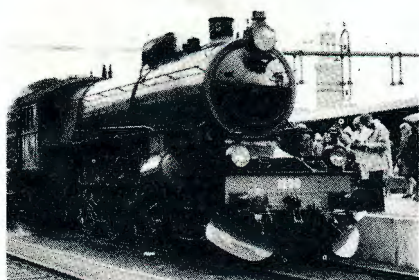
På måndagen gick loket tillbaka till Vara, där det fick ta plats på en Q37:a för återfärd på breda spår till den rätta hemstationen i Stockholm.

Beträffande föreningen 29:ans verksamhet må nämnas att vår 29:a nu fått plats i Skara lokstall. Nu börjar ett intensivt arbete med att snart uppnå slutskedet i revisionen – uppkopplingen och uppeldningen. Vi hoppas att 29:an en vacker vårdag 1971 skall föra många järnvägsintresserade ut på en premiärfärd, antingen nedåt slätten mot Vara eller också mot ett i vårsolens glas blånande Kinnekulle.

forts på nästa sida

Överst ses Ost-Expressen strax före avgång från Skara 7/11. Vid loket: Gunnar Melin och Peter Clementz. Foto: Ivar Mjörnfors, Föreningen 29:an. Den mellersta bilden har tagits av Conny Sernfalk, SRJmf. Längst ned ser vi SRJmf:s lok strax efter ankomsten till Skara 4/11. Vid loket syns fr v: Bengt Andreasson, Holger Lundén, Tomas Roth och Leif Forsberg. Foto: Ivar Mjörnfors.

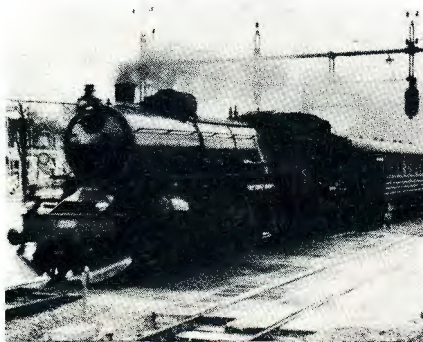

Årets normalspårutfärd i Stockholms-
trakten var utan tvekan det evenemang
som Svenska Järnvägsklubben serverade
alla älskare av ångvissla med stenkolsrök
på Alla Helgons dag den sista oktober.
Då tackade nämligen inte mindre än
550 järnvägsentusiaster ja till erbjudan-
det att medfölja på en rundtur Stock-
holm C – Uppsala – Sala – Tillberga –
Enköping – Stockholm C efter det be-
römda snälltågsångloket litt F nr 1200
– Sveriges stoltaste ånglokskonstruktion.

Under några timmar kunde man åter-
uppleva forna tiders rökombäddade snäll-
tågsresor på stambanorna till Göteborg
och Malmö, när tåget rusade fram över
den för dagen nyfallna snön på Uppsala-
slätten, utspridande ett pärlband av vita
bomullstussar över spåret. Vid avgången
från det för dagen mycket omsvärmade
spår 4 på Stockholm C bestod tåget av
åtta vagnar i stället för de tre som först
bestämts. Det säger en del om förhands-
intresset.

F-loket nr 1200 byggdes av dåvarande
Nydqvist & Holm i Trollhättan och vi-
sades vid Baltiska utställningen i Malmö
1914. Loket drog senare olyckståget vid
Getå 1918 – Sveriges svåraste järnvägs-
olycka. 1937 såldes alla F-lok till Dan-
mark, sedan elektrifieringen gjort dem
överflödiga. SJ fick genom en bytes-
affär tillbaka loket nr 1200 som musei-
lok 1963. Det har sedan genomgått full-
ständig revidering vid huvudverkstaden
i Östersund.

Roslagsexpressens utsände red knäppte
dessa båda bilder, den undre när tåget
med hög fart passerade Sollentuna (f d
Tureberg) station.

Gunnar Milles
**SVENSKARNA OCH
DERAS JÄRNVÄGAR**

med ånglokssektion av Leif Dahl

ÅRETS JULKLAPPSBOK!

»Svenskarna och deras järnvägar är en utmärkt titel på en utmärkt bok....förfat-
tarna ser järnvägarna som något mer än transportmedel, som en del av det svenska
landskapet....det finns en levande puls i den boken». Carl-Olof Lång i Expressen
15.11.1970.

Boken kan beställas från Allt om Hobby, Box 9185, 102 70 Stockholm 9, eller i när-
maste bokhandel. Roslagsexpressens red förmedlar också gärna beställningar. Pris ca
35:– – 132 sidor, 200 bilder i stort format!

Ångtågsresan Stockholm Ö – Österskär den 12 december 1970
återkommer vi till i nästa nummer.

Ost-expressen....
forts från föregående sida

Inom Föreningen 29:an jobbas f n för
högtryck med alla aktiviteter. Vi plane-
rar en serie vykort med bilder från den
stolta ångloksloket på Västergötlands
en gång så stora smalspårnät. Vidare
har Malkes historik om gamla SKWJ
blivit en framgång för vår förlagsverk-
samhet. Vi ligger nu i startgroparna för
att presentera en annan gammal fin
historik från smalspårrens Västergötland.
Namn på författare och bokens titel ska
senare meddelas, då allt är klart med ut-
givningsrätten. Tack vare Malkes bok,
som redan givit ett bra netto, har vi
kunnat betala de tre under hösten in-
köpta boggiwagnarna från SJ, Bop
737, 742 och 743.

Skara stad har också givit oss ett gott
stöd i vårt arbete för att där skapa ett
fint järnvägsmuseum. Vi har fått ett
kommunalt anslag på 8 000 kr, och vi
lovat att på bästa sätt använda detta
välkomna bidrag.

Till sist vill Föreningen 29:an framföra
ännu ett tack till våra vänner i Rosla-
gens Museiförening för god och värde-
full hjälp med årets »Ost-express». Vi
hoppas att vårt samarbete i framtiden
ska kunna fortsätta och utvidgas, båda
föreningarna och alla våra järnvägsvän-
ner till gagn och glädje!

Ivar Mjörnfors
Föreningen 29:an